

Länsstyrelsen
Värmland

Plan för hur Länsstyrelsen ska arbeta 2016 - 2021

EU:s vattendirektiv styr hur vi i Sverige tar hand om våra vatten. Målet är att alla sjöar, vattendrag och grundvatten ska vara av god kvalitet år 2021 eller senast år 2027. Detta mål är uppdelat i flera delmål, som kallas för miljökvalitetsnormer för vatten. De syftar till att fiskar, småkryp och vattenväxter ska kunna leva och föröka sig i sjöar och vattendrag. Miljökvalitetsnormerna tar också sikte på att vi människor ska kunna framställa dricksvatten i tillräcklig mängd och att vi ska kunna använda vatten till våra industrier och jordbruk. Vi ska kunna lita på att vattnen mår tillräckligt bra för att kunna ta emot renade utsläpp från våra avlopp och industrier. Vi ska också kunna lita på att våra vatten är tillräckligt naturliga för att skydda oss från översvämningar och hindra ras och skred där det finns bebyggelse.

För att nå alla dessa miljökvalitetsnormer arbetar Sveriges fem vattenmyndigheter med att tolka EU:s vattendirektiv och ge uppdrag åt Länsstyrelserna att arbeta med. För Värmlands del är det Vattenmyndigheten i Göteborg som styr vad vi arbetar med. För perioden 2016-2021 har Länsstyrelsen fått tolv åtgärder att utföra. Du kan läsa mer om dem här nedanför. Vi börjar med Åtgärd 5, som är en övergripande åtgärd. Därefter följer övriga åtgärder i nummerordning. Först ser du en ruta med åtgärden så som vattenmyndigheten har formulerat den. Nedanför kan du läsa en sammanfattning av hur Länsstyrelsen har tänkt att utföra åtgärden.

Sammanfattning av Länsstyrelsen Värmlands strategier

Länsstyrelserna, åtgärd 5

Länsstyrelserna ska ha åtgärdsplaner för avrinningsområden inom sina respektive län, och årligen uppdatera dem för att säkerställa att åtgärderna i planerna genomförs och följs upp. Åtgärdsplanerna ska ha fokus på de vattenförekomster där det behövs åtgärder för att miljökvalitetsnormerna ska kunna följas. Åtgärdsplanerna ska särskilt innehålla strategier för:

- a. länsstyrelsens vägledning av kommunernas översiktsplanering,
- b. samverkan med Trafikverket, Generalläkaren och kommunerna om de åtgärder som dessa behöver vidta för att öka vandringsbarheten för fisk och andra vattenlevande organismer vid vägpassager över vatten,
- c. hur behovet av åtgärder för att följa miljökvalitetsnormerna för vatten kan vägas in och samordnas med arbetet med prioritering av stöd, ersättningar och rådgivningsinsatser inom landsbygdsprogrammet, och
- d. de avrinningsområden som är påverkade av vattenkraftverksamheter.

Åtgärden ska vara vidtagen senast två år efter åtgärdsprogrammets fastställande och ska sedan genomföras kontinuerligt.

Länsstyrelsen
Värmland

5a Länsstyrelsens planfunktion tillsammans med beredningssekretariatet arbetar strategiskt för att miljö kvalitetsnormerna ska kunna nås. Strategin innebär ständig utveckling av interna arbetsrutiner för översiktsplaneärenden, översyn och digitalisering av planeringsunderlag och översiktsplaneinformation på Länsstyrelsens webbsida, samt utbildning av kommuners politiker och tjänstemän i frågor som rör miljö kvalitetsnormer för vatten.

5b Länsstyrelsen har fortlöpande kontakter och möten med Trafikverket i fråga om olika infrastrukturprojekt och de planer och program som Trafikverket upprättar. Länsstyrelsen bevakar i dessa sammanhang en rad viktiga frågor där miljö kvalitetsnormerna för vatten är en. Länsstyrelsen samverkar med kommunerna huvudsakligen genom att aktivt stötta vattenrådets arbete med åtgärder för att öka vandringsbarhet i vattendrag. Försvarsinspektören för hälsa och miljö (tidigare Generalläkaren) bedöms inte vara relevant att samverka med i Värmlands län.

5c Länsstyrelsen prioriterar att bevilja stöd till anläggning och restaurering av våtmarker som placeras så att de bidrar till att förbättra statusen i vattendrag med sämre status än god. Länsstyrelsen bedriver rådgivning som syftar till att förbättra vattenförvaltningen och hanteringen av gödsel- och växtskyddsmedel. Detta sker inom projektet Greppa näringen. Rådgivningen i länet riktas till de avrinningsområden som är prioriterade vad gäller åtgärder för att nå upp till miljö kvalitetsnormerna.

5d När det gäller vattenkraftverk och tillhörande regleringsdammar avvaktar Länsstyrelsen den nationella plan som regeringen förväntas besluta om under 2020. Därefter vidtar omprövning av vattenkraftverksamheter enligt denna plan i syfte att få till stånd moderna miljö villkor, inklusive att nå miljö kvalitetsnormerna för vatten.

Länsstyrelserna, åtgärd 1

Länsstyrelserna ska utöka och prioritera sin tillsyn av miljöfarliga verksamheter och vattenverksamheter enligt 9 och 11 kap. miljöbalken, så att tillsynen med beaktande av ett avrinningsområdesperspektiv inriktas på verksamheter som bidrar till att miljö kvalitetsnormerna för vatten inte följs, eller riskerar att inte följas. Åtgärden ska medföra att det för sådana verksamheter ställs krav på genomförande av åtgärder som bidrar till att miljö kvalitetsnormerna för vatten kan följas.

Åtgärden ska genomföras med stöd av de åtgärdsplaner som ska utarbetas enligt Länsstyrelsernas åtgärd 5.

Åtgärden ska när så är motiverat genomföras i samverkan med Trafikverket, Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Kammarkollegiet och berörda kommuner.

Åtgärden ska påbörjas omgående och genomföras kontinuerligt.

Länsstyrelsen
Värmland

Länsstyrelsens plan för den del som rör vattenverksamhet

När det gäller vattenkraftverk och tillhörande regleringsdammar avvaktar Länsstyrelsen den nationella plan som regeringen förväntas besluta om under 2020. Därefter vidtar omprövning av vattenkraftsverksamheter enligt denna plan i syfte att få till stånd moderna miljövillkor, inklusive att nå miljö kvalitetsnormerna för vatten.

Regleringsdammar som inte omfattas av ovan nämnda nationella plan kommer att hanteras enligt samma systematik och tidsplan som kommer att framgå av den nationella planen.

Då Länsstyrelsen prövar ärenden som gäller vägtrummor och broar ställs de krav som behövs för att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska nås. Vad gäller Trafikverkets anläggningar – se Länsstyrelsens åtgärd 12.

Länsstyrelsens plan för den del som rör miljöfarlig verksamhet

I prövningar kommer Länsstyrelsen att beakta miljö kvalitetsnormerna särskilt, och yrka på villkor och begränsningar som leder till att miljö kvalitetsnormerna kan uppfyllas. I prioritering av den egeninitierade tillsynen är miljö kvalitetsnormer en faktor som vägs in i den totala prioriteringen. Verksamheter som ligger inom vattenförekomster som inte uppnår god status prioriteras. Länsstyrelsen deltar i projektgruppen i ett Miljösamverkan Sverige-projekt vars syfte är att ge tillsynsmyndigheterna verktyg för att hantera frågor om miljö kvalitetsnormer i tillsynen.

Länsstyrelserna, åtgärd 2

Länsstyrelserna ska bedriva tillsyn i syfte att identifiera de behov och möjligheter som finns att ställa krav på miljö hänsyn vid samtliga vattenkraftverk och dammar, på ett sådant sätt att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

Åtgärden ska genomföras så att det årligen, från och med år 2017, utövas tillsyn vid minst en femtedel av berörda vattenkraftverk och dammar i respektive län.

När det gäller vattenkraftverk och tillhörande regleringsdammar avvaktar Länsstyrelsen den nationella plan som regeringen förväntas besluta om under 2020. Därefter vidtar omprövning av vattenkraftsverksamheter enligt denna plan i syfte att få till stånd moderna miljövillkor, inklusive att nå miljö kvalitetsnormerna för vatten.

Regleringsdammar som inte omfattas av ovan nämnda nationella plan kommer att hanteras enligt samma systematik och tidsplan som kommer att framgå av den nationella planen.

Länsstyrelsen
Värmland

Länsstyrelserna, åtgärd 3

Länsstyrelserna ska via sin tillsyn eller genom vägledning till kommunerna säkerställa att verksamhetsutövare som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som påverkar vattenmiljön genomför egenkontroll och har de kontrollprogram som behövs för att möjliggöra en bedömning av verksamheternas eller åtgärdernas inverkan på den ekologiska, kemiska och kvantitativa statusen och den ekologiska potentialen i vattenförekomster.

Åtgärden ska genomföras så att den bidrar till att de åtgärder vidtas som behövs för att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

Åtgärden ska påbörjas omgående och genomföras kontinuerligt.

Länsstyrelsen Värmlands plan för den del som rör vattenverksamhet

En stor del av vattenkraftsverksamheterna bedrivs idag utan moderna miljövillkor. Vid sådana anläggningar är det inte meningsfullt att driva ärenden om egenkontroll förrän miljövillkor finns på plats. Vid de anläggningar där miljövillkor finns har Länsstyrelsen initierat ett arbete med tillsyn av egenkontroll. Länsstyrelsen kommer att fortsätta det arbetet under kommande år.

Markavvattningsföretag i länet saknar ofta fungerande styrelse och är ofta i stort sett bortglömda i de bygder där de finns. Tillsyn av dessa verksamheter skulle ofta innebära omfattande administrativa åtgärder utan någon form av miljönytta. Mot bakgrund av Länsstyrelsens begränsade resurser har det hittills inte bedömts som aktuellt att initiera något arbete i fråga om tillsyn av egenkontroll vid dessa verksamheter.

Länsstyrelsen Värmlands plan för den del som rör miljöfarlig verksamhet

Frågan om miljö kvalitetsnormer kommer att lyftas i tillsynsvägledningen gentemot kommunerna. Egenkontrollen hos verksamhetsutövarna ska utvecklas så att ämnen som är relevanta för statusklassningen mäts i utsläppt vatten och/eller recipientkontrollen ifall ämnena släpps ut från verksamheten.

Länsstyrelsen
Värmland

Länsstyrelserna, åtgärd 4

Länsstyrelserna ska prioritera arbetet med långsiktigt skydd av dricksvattentäkter. Länsstyrelserna behöver särskilt:

- a. förstärka arbetet med inrättande av vattenskyddsområden och förkorta handläggningstiderna vid inrättande av vattenskyddsområden,
- b. genomföra systematisk och regelbunden tillsyn av vattenskyddsområden med tillhörande föreskrifter,
- c. inom sin tillsynsvägledning till kommunerna ge råd och stöd i arbetet med att inrätta och bedriva tillsyn i vattenskyddsområden,
- d. utarbeta regionala vattenförsörjningsplaner i samverkan med kommunerna,
- e. genom tillsyn kontrollera att tillståndspliktiga vattenuttag i grund- och yt-vatten har tillstånd, särskilt i områden med dricksvattenförekomster.

Åtgärderna enligt punkterna c), d) och e) ska vara genomförda senast två år efter åtgärdsprogrammets fastställande.

4a, b, c och e Länsstyrelsen har prioriterat arbetet med vattenskydd genom att inrätta en ny tillsvidaretjänst. På denna tjänst har vi anställt en person som ska arbeta heltid med inrättande av vattenskyddsområden samt med tillsyn och tillsynsvägledning till kommuner.

4d Länsstyrelsen har inrättat ytterligare en ny tillsvidaretjänst och anställt en person som har påbörjat arbetet med en regional vattenförsörjningsplan.

Länsstyrelserna, åtgärd 6

Länsstyrelserna ska prioritera och utveckla sin rådgivningsverksamhet för att minska växtnäringens förluster och förluster av växtskyddsmedel till vattenförekomster där det finns en risk för att miljö kvalitetsnormerna för vatten inte kan följas på grund av sådan påverkan.

Åtgärden ska genomföras i samverkan med Jordbruksverket.

Åtgärden ska påbörjas omgående och genomföras kontinuerligt.

Länsstyrelsen bedriver rådgivning som syftar till att förbättra vattenförvaltningen och hanteringen av gödsel- och växtskyddsmedel. Detta sker inom projektet Greppa näringen. Rådgivningen i länet riktas till de avrinningsområden som är prioriterade vad gäller åtgärder för att nå upp till miljö kvalitetsnormerna.

Länsstyrelsen
Värmland

Länsstyrelserna, åtgärd 7

Länsstyrelserna ska utveckla sin tillsynsvägledning till kommunerna så att de kan ställa de krav som behövs för att minska växtnäringsförluster och förluster av växtskyddsmedel till vattenförekomster där det finns en risk för att miljökvalitetsnormerna för vatten inte kan följas på grund av sådan påverkan.

Åtgärden ska genomföras i samverkan med Jordbruksverket.

Åtgärden ska vara vidtagen senast två år efter åtgärdsprogrammets genomförande och ska sedan genomföras kontinuerligt.

Länsstyrelsen besvarar frågor, främst om lagring och spridning av gödsel, när kommunerna kontaktar oss. Vi har också tagit fram en broschyr om vad som gäller inom områden känsliga för växtnäringsläckage i Värmland, och den är avsedd att vara till hjälp både för kommunerna och jordbrukarna.

Länsstyrelserna, åtgärd 8

Länsstyrelserna ska utveckla sin vägledning till kommunerna gällande prövning och tillsyn av enskilda avlopp. Åtgärden ska genomföras så att den bidrar till att de åtgärder vidtas som behövs för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

Åtgärden ska påbörjas omgående och genomföras kontinuerligt.

Länsstyrelsen har ökat bemanningen och kommer att kunna arbeta mer utvecklat med vägledning till kommunerna, genom stöttning av tillsynande kommunala inspektörer samt genom kommunbesök med fokus på både enskilda avlopp och på samordning mellan VA-planer och enskilda avlopp.

Länsstyrelsen
Värmland

Länsstyrelserna, åtgärd 9

Länsstyrelserna ska vägleda kommunerna vid översikts- och detaljplanering så att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

Länsstyrelserna behöver särskilt bevaka att:

- a. det framgår av översiktsplanen hur miljökvalitetsnormerna för vatten kommer att följas.
- b. prioritering av åtgärder på kommunal nivå görs utifrån aktuella regionala eller mellankommunala planeringsunderlag för naturresurser.
- c. kommunerna i sin detaljplanering har använt aktuellt och relevant underlag från Vatteninformationssystem Sverige.

Åtgärden ska genomföras så att den bidrar till att de åtgärder vidtas som behövs för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

Åtgärden ska genomföras i samverkan med Boverket.

Åtgärden ska vara vidtagen senast två år efter åtgärdsprogrammets fastställande och ska sedan genomföras kontinuerligt.

Åtgärden kommer att genomföras genom att åtgärden kommer att lyftas i den sammanfattande redogörelse som kommunen får minst en gång per mandatperiod. Miljökvalitetsnormerna för vatten bevakas i processerna med översiktsplanering och detaljplanering i samtliga steg, och seminarier och möten ordnas med kommunens planerare för att öka deras kunskap om miljökvalitetsnormerna för vatten.

Länsstyrelserna, åtgärd 10

Länsstyrelserna ska i sitt arbete med bidragsansökningar och tillsyn av förorenade områden fortsätta prioritera områden med påverkan på vattenförekomster där det behövs förebyggande eller förbättrande åtgärder för att se till att miljökvalitetsnormerna för vatten kan följas.

Åtgärden ska genomföras i samråd med Naturvårdsverket, Statens geotekniska institut, Sveriges geologiska undersökning och kommunerna.

Åtgärden ska påbörjas omgående och genomföras kontinuerligt.

Länsstyrelsen
Värmland

I *Regionalt program för efterbehandling för Värmlands län 2019 – 2021* finns en beskrivning av hur arbetet med förorenade områden ska ske i länet utifrån flera olika aspekter, där miljö kvalitetsnormer för vatten är en av flera prioriteringsgrunder. I samband med undersökningar med statligt bidrag ska man alltid beakta och beskriva risk för att miljö kvalitetsnormen för vatten inte nås. Denna fråga lyfts även i samband med undersökningar som genomförs efter tillsyn av förorenade områden.

Länsstyrelserna, åtgärd 11

Länsstyrelserna ska säkerställa att kalkning av försurade sjöar och vattendrag enligt nationella riktlinjer kan fortsätta enligt den nationella kalkningsplanen och om nödvändigt utöka eller omlokalisera åtgärdsområden för kalkning. Åtgärden ska genomföras så att den bidrar till att de åtgärder vidtas som behövs för att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

Åtgärden ska påbörjas omgående och genomföras kontinuerligt.

Beredningssekretariatet och kalkningshandläggare kommer att ta fram en gemensam strategi för hur miljö kvalitetsnormerna för vatten kan implementeras i kalkningsverksamheten.

Länsstyrelserna, åtgärd 12

Länsstyrelserna ska, inom ramen för sitt tillsynsuppdrag, kontrollera och följa upp att Trafikverket vidtar de åtgärder i det allmänna väg- och järnvägsnätet som behövs för att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

Åtgärden ska påbörjas senast i juni 2018 och ska sedan genomföras återkommande minst en gång per år.

Länsstyrelsen har fortlöpande kontakter och möten med Trafikverket i fråga om olika infrastrukturprojekt och de planer och program som Trafikverket upprättar. Länsstyrelsen bevakar i dessa sammanhang en rad viktiga frågor av vilka miljö kvalitetsnormerna för vatten är en.